

Ідеал людського суспільства в розумінні Григорія Сковороди спирається на засади любові до Батьківщини, правди, моральності, духовності, справедливості. Перевага духовного над матеріальним в житті митця проходить крізь віки, і, гадаю, не даремно під час теперішньої війни російська ракета поцілила в музей найславнішого українського філософа, намагаючись знищити пам'ять про мислителя, який у серці мав «те, що не вмирає».

Концепція «нерівна рівність» Сковороди, в якій філософ узяв за центральний символ фонтан, який наповнює різні за місткістю посудини, дає можливість кожній людині відрізнятись від інших своїм внутрішнім світом та сомореалізуватися в житті. Цю можливість надає Бог як «фонтан рівності». Спираючись на твердження Григорія Савича, щоб досягти «нерівної рівності», треба цінувати та оберігати культуру і мову свого народу, але водночас взаємодіяти у всесвіті з іншими цивілізаціями та поважати їх.

Відчайдушна війна та пропаганда, яку веде наразі Росія – це нахабний виступ проти самого Бога, проти задуму, що людське життя – найбільша цінність. Це призведе до духовної деградації російського суспільства, всіх народів, які поневолені Росією. Нажаль, велика частина людей, які навмисно залишилися під окупантами, пішли їх же кривавим шляхом. На окупованих територіях виявилися зрадники, які з готовністю очолили ворожі адміністрації. Саме про таких писав Г. Сковорода «Не знайдеш ніде такої підлої душі, яка не рада була б хоч сьогодні взійти на найвище звання, не міркуючи про сродність свою».

Поезія Григорія Сковороди завжди тлумачила про те, яке важливе і життєво необхідне звільнення людини від неволі. Запорукою людського щастя поет вважає соціальну і національну незалежність, як і усі ми прагнемо жити у мирній, вільній, незалежній Україні. Втрачаючи надбаний добробут, коли навколишній світ перестає бути спокійним і безпечним, людина переосмислює свої цінності, починає по-справжньому розуміти, що усе нематеріальне – життя, свобода, любов та щастя – найважливіший скарб, якого нас неможливо позбавити. Актуалізується принцип філософії щастя Сковороди: «...будь задоволений тим, що маєш».

Висновки. Отже, зважаючи на вище сказане, ми бачимо, що творчість та філософська спадщина Григорія Сковороди залишається актуальною і на сьогоднішній день. Григорій Савич і дотепер незримо присутній у житті сучасного українського суспільства, і буде потрібним і ще через багато тисячоліть. Великий митець обстоює свободу і права кожної людини, що в перекладі на тогочасну політичну мову передбачає демократичну тенденцію. Григорій Савич Сковорода – це той великий дух, котрий вселився в український народ, для того, щоб розбудити і підняти незламність та силу у боротьбі з нещадним ворогом.

«СВІТ ЛОВИВ МЕНЕ, АЛЕ НЕ СПІЙМАВ». ЖИТТЯ СКОВОРОДИ ПІСЛЯ СМЕРТІ

Горюнова І.О.

Науковий керівник: Савченко А.О.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

lgx135irka@gmail.com

Вступ. Григорій Сковорода, видатний філософ і поет, закликав людей шукати себе, а не сліпо служити самодержавству. Він залишив нам не лише свої твори, але і велику таємницю свого існування. Я прагну відкрити завісу над цією таємницею та розглянути актуальність вивчення долі великого мислителя.

Життя Григорія Сковороди було, як загадкова подорож, де кожен крок, кожна думка промовляли професійність його розуміння світу та глибину людської душі. Після смерті великого філософа відбувалися перетворення, які зробили його постать неухлодженою частиною національної та світової культурної спадщини.

Слова Сковороди "Світ ловив мене, але не спіймав" залишають питання відкритим і підносять проблему його життя після смерті.

Метою дослідження. З'ясування, чи його ідеї та вплив залишалися живими після його уходу, і як вони впливають на світ сьогодні.

Матеріали та методи. Під час дослідження використовували загальнонауковий метод. А саме аналіз, як вивчення питання за допомогою мисленого розчленування, синтез, як пізнання предмета в цілому, аналогію, як знаходження подібностей й абстрагування, як розгляд загальних питань.

Результати дослідження. Головним сенсом людського існування на землі Сковорода вважав самопізнання. І головним завданням поета і філософа, просвітителя, яким вважав себе Григорій Сковорода є впорядкування світу, словом. Відповідно, його філософські пошуки були направлені на досягнення щастя, не в далекій перспективі, а тут і тепер. Сковорода бачив щастя у праці, яка є вільно обраною людиною до своїх талантів та здібностей. Як писав Григорій: «до близького, до серця заняття».

Сковорода вважав, що спасіння душі – це сакралізація пошуку власного трудового покликання. Для нього споріднена праця – це відповідність людини її природі, природним схильностям. Людина стає особистістю, якщо вона сама, свідомо за власним вибором і під власну відповідальність та симфонію свого життя із різних даних їй, її природою ниток.

Пристрасть його була жити у селянському колі. Григорій Савич любив ходити із села до села, і в кожній хаті його зустрічали та проводжали з любов'ю. В усіх він був свій... господар будинку. Де частіше і довше залишався, люди любили його, як рідного. Він віддавав їм усе, що мав: не золото і срібло, а добрі поради, настанови, дружні докори за негоду, не правду, не тверезість, не сумлінність... Сковорода був бажаним гостем у простих звичайних людей. У яких знаходив притулок, їжу та доброзичливе ставлення.

Григорій Савич різко засуджував погоню за наживою, чинами, багатством. Він засуджував епоху, що принесла з собою збіднення духу, занепад високих моральних цінностей. Філософ усе життя намагався уникнути залежності від матеріального світу.

Григорій Сковорода вражав багатосторонньою обдарованістю: глибоким розум, феноменальною пам'яттю, поетичними здібностями, винятковим музичним слухом і голосом, розвинені завдяки здобутій освіті. Безкомпромісність у відстоюванні своїх ідей, незалежна життєва поведінка, волелюбна козацька вдача, поєднувалися в ньому з безтурботним ставленням до матеріальних цінностей та багатства.

Протягом усього життя Сковорода послідовно уникав всього, що могло б поневолити його дух, волю до постійного самовдосконалення. Григорій Савич не побажав перейти на бік панівних класів, він залишився з народом, до якого належав за народженням, прагнення якого висловлював. Сковорода ніколи не виявляв бажання жити краще, а виховував у собі прагнення бути краще, мав невибагливість у задоволенні матеріальних потреб. Він жив прагненням до духовного самовдосконалення, досягнення вершин людського духу.

Григорій Сковорода був настільки простою, звичайною й водночас розумною і саморозвиненою людиною. Що протягом кількох століть лунає саме його ім'я, не тільки на українській землі, а й по всьому світу. Він залишився самим собою, був вільним там

незламним. Григорій не підкорився світу, а головне не втратив людяність та не загубив самого себе. Він жив сьогоднішнім днем, а не минулим та досягав своїх цілей.

«Світ ловив його, але так і не впіймав». Він виконав ту клятву, що собі колись давав. Мандрівник, який пізнаючи цей світ, відправився пізнавати інший. Головним сенсом людського існування вважав самопізнання. У своїх творах Григорій Сковорода оспівував природу України її працьовитих людей, прагнення до щастя і волі. Він висміяв панів за їх паразитизм та знущання з народу, а ще оголосив людину та її волю найвищою цінністю. Сковорода настільки влучно писав, що його філософські думки дуже актуальні і потрібні сьогодні. Його твори – це наш безцінний скарб і спадок котрий ми повинні зберегти, знати та передавати наступним поколінням. Це саме те, що змушує нас бути справжніми, як і він.

На його надгробку немає хреста чи скульптури – тільки камінь. І знаменитий напис: "Світ ловив мене, та не спіймав". Чому саме ці слова, коли було безліч інших? На мою думку, Сковорода ніби пророкував свою власну нездійсненну спійманість світом, коли висловив цю фразу. Ці слова стали не лише вираженням його внутрішньої свободи, але й покликанням до наступних поколінь розкривати глибину його мислення. Твори Григорія Савича, збережені після смерті, стали своєрідними світловодами для тих, хто шукав істину та мудрість. Ідеї Сковороди перетинали національні межі, стаючи невичерпним джерелом для розуміння людської сутності. Його вплив виявився далеко вищим, ніж йому вдалося уявити під час свого життя.

Григорій Сковорода своїми творами та роздумами, допомагає нам побачити власну душу, куди ми так боїмося зазирнути. Адже, чому у нас буває таке бажання знати все про інших? Та тому, що цим інтересом ми навмисне відгороджуємося від пізнання себе, де інколи відбувається, таке... "Світ ловив мене, та не спіймав" – це ніби про наш народ, який намагалися придушити, який намагалися підкорити. І ці слова про те, що Сковорода постійно тікав, тобто залишався собою. За ним гналося все: матеріальне, російська імперія, насадження культури, якісь правила за якими він мав жити. Наприклад, правила викладання, але Григорій постійно знаходив шлях, щоб не відповідати ним. Залишатися собою, довіряти собі і не зважати за можливості на сторонні факти, або на якісь обставини. Тому, що вони нас змінюють і ми втрачаємо з часом себе. Оце якраз те, що найважливіше ми маємо винести із цього знаменитого напису.

Україна визнає свою боротьбу за незалежність та самоствердження, а Сковорода залишається не тільки філософським символом, але й великим керівником, який запрошує нас до вивчення самопізнання та пошуку власного шляху в цьому світі. Про Григорія Савича можна говорити довго, характеризувати його з різних боків, і тільки одне безсумнівне це те, що він найсвітліша постать в усій українській культурі, що не порушила жодної заповіді.

Висновки. Отже, смерть Григорія Сковороди була не кінцем, а початком. Вона не зупинила його впливу на світ. Ідеї та філософія Сковороди, пережили вікові, і актуальні в сучасності. Нагадуючи нам, що світ не завжди може спіймати те, що внутрішньо вільне. І саме це спонукає нас докладніше вивчати та розуміти спадщину великого мислителя. Сковорода залишається живим, невгамовним джерелом інтелекту та духовності, що продовжує діяти в нашому світі, що ловив його, але так і не зміг спіймати.